

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 27.5.2011
KOM(2011) 299 lopullinen

2011/0132 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON DIREKTIIVI

**neuvoston direktiivin 1999/31/EY muuttamisesta jätteenä pidettävän metallisen
elohopean varastointia koskevien erityisperusteiden osalta**

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

Asetuksen (EY) N:o 1102/2008¹, jäljempänä 'asetus', 2 artiklassa mainitaan neljä suurta lähdettä, joista peräisin oleva metallinen elohopea on katsottava jätteeksi ja sijoitettava tavalla, joka on ihmisten terveyden ja ympäristön kannalta turvallinen. Asetuksen 3 artiklassa säädetään, että metallinen (nestemäinen) elohopea voidaan direktiivin 1999/31/EY² 5 artiklan 3 kohdan a alakohdasta poiketen varastoida väliaikaisesti tai pysyvästi tätä tarkoitusta varten mukautettuihin suolakaivoksiin tai syvälle maanalaiseen kovaan kallioperään taikka väliaikaisesti laitokseen, joka sijaitsee maan päällä. Asetuksen 4 artiklan 3 kohdassa säädetään, että tällaisia varastointilaitoksia koskevat vaatimukset ja metallisen elohopean hyväksymisperusteet vahvistetaan direktiivin 1999/31/EY 16 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen ja että niillä muutetaan mainitun direktiivin liitteitä I, II ja III.

Varastointivelvoite (kuten myös asetuksen 1 artiklassa tarkoitettu vientikielto) tuli voimaan 15. maaliskuuta 2011.

Voidakseen laatia asianmukaisen varastointiperusteita koskevan ehdotuksen komissio (ympäristöasioiden pääosasto) halusi teettää tutkimuksen laitoksia koskevista vaatimuksista ja metallisen elohopean sijoittamista koskevista hyväksymisperusteista. Tutkimuksen *Requirements for facilities and acceptance criteria for the disposal of metallic mercury* teki BiPRO GmbH. Loppuraportti esitettiin huhtikuussa 2010³.

2. INTRESSITAHOJEN KUULEMINEN

Edellä mainitun tutkimuksen tulokset ja muista tietolähteistä saadut tiedot loivat pohjan alustavalle perusteiden luonnokselle, jonka komissio esitti valmisteluasiakirjan muodossa ja toimitti kesäkuussa 2010 jäsenvaltioiden asiantuntijoille, joilla oli 3. syyskuuta 2010 asti aikaa esittää siitä huomioita.

Kuuleminen osoitti, että metallisen elohopean pitkän aikavälin käyttäytymistä maanalaisessa varastossa on tutkittava lisää, jotta voidaan määrittää asianmukaiset ja tietoon perustuvat vaatimukset metallisen elohopean pysyvälle varastoinnille.

Komissio jatkoi metallisen elohopean väliaikaista varastointia koskevien perusteiden valmistelemista tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden asiantuntijoiden kanssa. Pysyvää varastointia koskevat perusteet otetaan tarkasteltavaksi uudelleen heti, kun tietopohja on laajentunut. Tässä yhteydessä otetaan huomioon myös niitä jäsenvaltioita koskevat tiedot, jotka mahdollisesti kehittävät varastointivalmiuksiaan ja tällä hetkellä arvioivat ympäristöturvallisuutta kansallisella tasolla.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1102/2008, annettu 22 päivänä lokakuuta 2008, metallisen elohopean ja tiettyjen elohopeayhdisteiden ja -seosten viennin kieltämisestä sekä metallisen elohopean turvallisesta varastoinnista (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti), EUVL L 304, 14.11.2008, s. 75.

² Neuvoston direktiivi 1999/31/EY, annettu 26 päivänä huhtikuuta 1999, kaatopaikoista, EYVL L 182, 16.7.1999, s. 1.

³ Tutkimus on nähtävillä verkkosivulla <http://ec.europa.eu/environment/chemicals/mercury/>.

Ensimmäisen kuulemiskierroksen yhteydessä saatujen huomioiden pohjalta järjestettiin 6. lokakuuta 2010 jäte- ja elohopea-asiantuntijoiden epävirallinen kokous, jossa keskusteltiin valmisteluasiakirjan tarkistamisesta.

Valmisteluasiakirja lisähuomautuksineen ja muutoksineen toimitettiin kaatopaikkadirektiivin 1999/31/EY nojalla perustetun, direktiivin mukauttamista tekniikan ja tieteen kehitykseen käsittelevän komitean keskusteltavaksi (ilman äänestystä) 10. joulukuuta 2010. Kaikki läsnäolleet antoivat valmisteluasiakirjalle hyväksyntänsä sen jälkeen, kun yhden jäsenvaltion tarkasteluvarauma ja kahden muun jäsenvaltion huomautukset, jotka oli määrä sisällyttää muutettuun versioon, oli otettu huomioon.

Komissio laati muutetun valmisteluasiakirjan sisällön pohjalta lainsäädäntöasiakirjan eli komission direktiiviluonnoksen, joka koskee neuvoston direktiivin 1999/31/EY muuttamista jätteenä pidettävän metallisen elohopean varastointia koskevien erityisperusteiden osalta. Direktiiviluonnos toimitettiin (uudelleennimetylle) direktiivin 2008/98/EY 39 artiklan nojalla perustetulle komitealle, joka käsittelee jätteistä annettujen direktiivien mukauttamista tieteen ja tekniikan kehitykseen sekä niiden täytäntöönpanoa, 11. helmikuuta 2011 kirjallisella menettelyllä toteutettavaa äänestystä varten. Luonnoksessa mainittiin vastaavuustaulukot, jotka jäsenvaltioiden on määrä laatia. Koska perussäädös (kaatopaikkadirektiivi) ei sisällä tällaista mainintaa, sitä ei katsottu aiheelliseksi sisällyttää myöskään muutossäädökseen. Siksi luonnoksen tarkistetusta versiosta käynnistettiin uusi kirjallinen menettely 7. maaliskuuta 2011.

Kun 30-päiväinen äänestysjakso päättyi (5. huhtikuuta 2011), määräenemmistöä ei ollut saavutettu (241 ääntä puolesta, 75 ääntä vastaan ja 29 äänestyksestä pidättäytymistä).

Siksi ehdotus toteutettaviksi toimenpiteiksi on toimitettava neuvostolle, kuten menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä tehdyn neuvoston päätöksen 999/468/EY 5 a artiklan 4 kohdassa säädetään.

3. EHDOTUKSEN OIKEUDELLINEN SISÄLTÖ

Ehdotuksessa esitetään, että kaatopaikkadirektiivin liitteisiin I, II ja II lisätään kohta metallisen elohopean varastointia koskevista erityisvaatimuksista. Direktiivin ja sen liitteiden rakennetta ei muuteta.

Ehdotus

NEUVOSTON DIREKTIIVI

neuvoston direktiivin 1999/31/EY muuttamisesta jätteenä pidettävän metallisen elohopean varastointia koskevien erityisperusteiden osalta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 191 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksikössä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

noudattaa erityistä lainsäätämisyksiköstä,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksessa (EY) N:o 1102/2008 säädetään, että poiketen siitä, mitä kaatopaikoista 26 päivänä huhtikuuta 1999 annetun neuvoston direktiivin 1999/31/EY⁴ 5 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädetään, jätteenä pidettävä metallinen elohopea voidaan varastoida asianmukaisessa säiliössä väliaikaisesti yli vuoden ajan tai pysyvästi tiettyntyyppisillä kaatopaikoilla.
- (2) Jätteenä pidettävän metallisen elohopean varastointia säännellään jo jätehuoltoa koskevalla unionin lainsäädännöllä.
- (3) Jätteenä pidettävän metallisen elohopean varastointi enintään yhden vuoden ajan edellyttää lupaa jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta 19 päivänä marraskuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY⁵ 23 artiklan mukaisesti.
- (4) Asetuksen (EY) N:o 1102/2008 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin laitoksiin, joissa metallista elohopeaa varastoidaan yli vuoden ajan, sovelletaan sekä direktiivin 1999/31/EY säännöksiä että direktiivin 1999/31/EY⁶ 16 artiklan ja liitteen II mukaisista perusteista ja menettelyistä jätteen hyväksymiseksi kaatopaikoille 19 päivänä joulukuuta 2002 annetun neuvoston päätöksen 2003/33/EY säännöksiä.

⁴ EYVL L 182, 16.7.1999, s. 1.

⁵ EUVL L 312, 22.11.2008, s. 3.

⁶ EYVL L 11, 16.1.2003, s. 27.

- (5) Tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että kaikki laitokset, joita käytetään metallisen elohopean varastointiin yli vuoden ajan, tarvitsevat direktiivin 1999/31/EY 7, 8 ja 9 artiklassa tarkoitetun luvan ja että tällaisiin laitoksiin sovelletaan kyseisen direktiivin 12 artiklassa säädettyjä valvonta- ja tarkkailuvaatimuksia sekä – kun kyseessä on maanalainen varasto – päätöksen 2003/33/EY liitteessä A esitettyjä turvallisuusarviointivaatimuksia.
- (6) Kyseisiin laitoksiin sovelletaan myös kirjanpitoa koskevia yleisiä säännöksiä direktiivin 2008/98/EY mukaisesti.
- (7) Lisäksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 1102/2008 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin väliaikaiseen varastointiin käytettäviin maan päällä sijaitseviin laitoksiin sovelletaan vaarallisista aineista aiheutuvien suuronnettomuusvaarojen torjunnasta 9 päivänä joulukuuta 1996 annetun neuvoston direktiivin 96/82/EY⁷ säännöksiä.
- (8) Näissä säännöksissä ei kuitenkaan oteta täysimääräisesti huomioon metallisen elohopean erityispiirteitä, mistä syystä on asetettava lisävaatimuksia.
- (9) Näissä lisävaatimuksissa olisi otettava huomioon tutkimustoimet, jotka koskevat turvallisia sijoitusvaihtoehtoja, mukaan luettuna metallisen elohopean kiinteyttäminen. Vaikka ympäristön kannalta suotuisten kiinteyttämismenetelmien kehittämisessä onkin edistytty, on vielä liian aikaista päättää kyseisten vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuudesta suuressa mittakaavassa.
- (10) Jotta metallisen elohopean pysyvälle varastoinnille voitaisiin määrittää asianmukaiset ja tietoon perustuvat vaatimukset, metallisen elohopean pitkän aikavälin käyttäytymistä maanalaisessa varastossa on tutkittava lisää. Tässä direktiivissä säädettyjen vaatimusten olisi sen vuoksi rajoitettava väliaikaiseen varastointiin, ja niiden katsotaan olevan asianmukaisia elohopean enintään viiden vuoden pituisen turvallisen varastoinnin kannalta sekä edustavan alan parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa.
- (11) Direktiiviä 1999/31/EY olisi sen vuoksi muutettava.

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiivin 1999/31/EY liitteet I, II ja III tämän direktiivin liitteen mukaisesti.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 15 päivänä maaliskuuta 2012. Niiden on viipymättä toimitettava komissiolle kirjallisina nämä säännökset.

⁷ EYVL L 10, 14.1.1997, s. 13.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

4 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*

LIITE

Muutetaan direktiivin 1999/31/EY liitteet I, II ja III seuraavasti:

(1) Lisätään liitteeseen I seuraava kohta:

”8. Metallisen elohopean väliaikainen varastointi

Kun metallista elohopeaa varastoidaan väliaikaisesti yli vuoden ajan, sovelletaan seuraavia vaatimuksia:

- Metallinen elohopea on varastoitava muusta jätteestä erillään.
- Säiliöitä on pidettävä keräysaltaissa, jotka on asianmukaisesti pinnoitettu siten, ettei niissä ole halkeamia tai aukkoja ja että ne kestävät metallista elohopeaa; tilavuuden on oltava riittävä varastoitua elohopeamäärää varten.
- Varastointipaikalla on oltava rakennetut tai luonnolliset esteet, jotka estävät elohopeapäästöjen pääsyn ympäristöön; varastointipaikan tilavuuden on oltava riittävä varastoidun elohopean kokonaismäärää varten.
- Varastointipaikan lattiapinnoitteen on oltava elohopean vaikutusta kestävä. Varastointipaikassa on oltava valuma-allas.
- Varastointipaikassa on oltava palontorjuntalaitteisto.
- Varastointi on järjestettävä niin, että säiliöt voidaan noutaa helposti.”

(2) Lisätään liitteeseen II seuraava kohta:

”6. Metallista elohopeaa koskevat erityisvaatimukset

Kun metallista elohopeaa varastoidaan väliaikaisesti yli vuoden ajan, sovelletaan seuraavia vaatimuksia:

A. Elohopean koostumus

Metallisella elohopealla on oltava seuraavat ominaisuudet:

- Elohopeapitoisuuden on oltava yli 99,9 prosenttia painosta.
- Elohopea ei saa sisältää epäpuhtauksia, jotka voisivat syövyttää hiiliterästä tai ruostumatonta terästä (esimerkiksi typpihappoliuos, kloridisuolaliuokset).

B. Säiliö

Metallisen elohopean varastointiin käytettävien säiliöiden on oltava korroosiota ja iskuja kestäviä. Tämän vuoksi on vältettävä hitsausta. Säiliöillä on oltava erityisesti seuraavat ominaisuudet:

- Säiliön materiaalina on hiiliteräs (vähintään ASTM A36) tai ruostumaton teräs (AISI 304, 316L).
- Säiliöt ovat kaas- ja nestetiiviitä.

- Säiliön ulkopuoli kestää varastointiolosuhteita.
- Säiliötyyppi on onnistuneesti läpäissyt iskukokeen ja tiiviystestit, sellaisena kuin ne on kuvattuna vaarallisten aineiden kuljetusta koskeviin YK:n suosituksiin liittyvän käsikirjan ”Manual of Tests and Criteria” (Kokeet ja kriteerit) 6.1.5.3 ja 6.1.5.4 kohdassa.

Säiliön enimmäistäyttöaste ei saa olla yli 80 prosenttia tilavuudesta, jotta varmistetaan, että käytettävissä on riittävästi tyhjää tilaa eikä säiliöön voi aiheutua vuotoa eikä pysyvää muodonmuutosta korkeasta lämpötilasta johtuvan nesteen laajentumisen tuloksena.

C. Hyväksymismenettelyt

Ainoastaan ne säiliöt, joilla on todistus siitä, että ne täyttävät tässä kohdassa esitetyt vaatimukset, hyväksytään.

Hyväksymismenettelyissä on noudatettava seuraavia vaatimuksia:

- Ainoastaan metallinen elohopea, joka täyttää jäljempänä esitetyt hyväksymisen vähimmäisperusteet, hyväksytään.
- Säiliöt on tarkastettava silmämääräisesti ennen varastointia. Vaurioituneita, vuotavia tai ruostuneita säiliöitä ei hyväksytä.
- Säiliöissä on oltava pysyvä leima (tehty metallin pintaan painamalla), jossa mainitaan säiliön tunnistusnumero, rakentamismateriaali, sen paino tyhjänä, valmistajan tunnus ja rakentamisajankohta.
- Säiliöissä on oltava siihen pysyvästi kiinnitetty laatta, jossa mainitaan todistuksen tunnusnumero.

D. Todistus

Kohdassa C mainitussa todistuksessa on oltava seuraavat tiedot:

- jätteen tuottajan nimi ja osoite
- täyttämisestä vastaavan henkilön nimi ja osoite
- täyttämisaika ja -päivä
- elohopean määrä
- elohopean puhtaus ja tarvittaessa kuvaus epäpuhtauksista, analyttinen raportti mukaan luettuna
- vahvistus siitä, että säiliöitä käytetään yksinomaan elohopean kuljetukseen ja varastointiin
- säiliöiden tunnistusnumerot
- muut erityiset huomiot.

Todistukset antaa jätteen tuottaja tai sen puuttuessa jätteen huollosta vastaava henkilö.”

(3) Lisätään liitteeseen III seuraava kohta:

”6. Metallista elohopeaa koskevat erityisvaatimukset

Kun metallista elohopeaa varastoidaan väliaikaisesti yli vuoden ajan, sovelletaan seuraavia vaatimuksia:

A. Seuranta, tarkastukset ja vaatimukset hätätilanteita varten

Varastointipaikassa on oltava elohopeahöyryn jatkuvan seurannan järjestelmä, jonka herkkyys on vähintään 0,02 mg elohopeaa/m³. Ilmaisimia on oltava maanpinnan ja pään tasolla. Järjestelmässä on oltava valo- ja äänihälytin. Järjestelmä on huollettava vuosittain.

Valtuutetun henkilön on tarkastettava varastointipaikka ja säiliöt silmämääräisesti vähintään kerran kuussa. Jos havaitaan vuotoja, toiminnanharjoittajan on viipymättä toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen välttämiseksi, että elohopeaa pääsee ympäristöön, ja palautettava elohopean varastoinnin turvallisuus. Kaikilla vuodoilla katsotaan olevan 12 artiklan b kohdassa tarkoitettuja huomattavia haitallisia ympäristövaikutuksia.

Varastointipaikalle on laadittava pelastussuunnitelmat ja käytettävissä on oltava asianmukaiset suojalaitteet, jotka soveltuvat metallisen elohopean käsittelyyn.

B. Kirjanpito

Kaikki asiakirjat, jotka sisältävät liitteessä II olevassa 6 kohdassa ja tämän kohdan A alakohdassa tarkoitetut tiedot, mukaan luettuna säiliöön liitetty todistus, sekä tiedot, jotka liittyvät metallisen elohopean varaston tyhjentämiseen ja sen lähetykseen väliaikaisen varastoinnin jälkeen ja sen suunniteltuun käsittelyyn, säilytetään ainakin kolmen vuoden ajan varastoinnin jälkeen.”